

ก้าวที่สามแห่งการเรียนรู้ของปัญญาประทีป

ฉบับที่ ๔ / ๒๕๕๔

กลับบ้านครั้งนี้ เด็ก ๆ หลายคนเตรียมตัวที่จะทำอะไรบางอย่าง “เพื่อแม่” บางคนบอกครูว่า “หนูจะวิ่งเพื่อแม่ค่ะ” ฟังเหมือนเธอเป็น “ด.ญ. วลัยยอดดกตัญญู” แต่เธอก็เป็นเช่นนั้นจริงๆ เพราะคุณแม่ขอให้เธอลงวิ่งแข่งที่จัดในวันแม่ปีนี้ และเธอก็อยากจะทำตามที่คุณแม่ขอ และทำให้คุณแม่มีความสุขในวันที่เอื้อให้ระลึกถึงพระคุณแม่นี้

สองคำคืนสุดท้ายก่อนที่เด็ก ๆ จะกลับบ้านในอาทิตย์นี้ คุณครูได้พาเด็ก ๆ ล้อมวงคุยเรื่อง “แม่ ๆ” เพื่อเป็นการจัดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ระลึก ได้รู้สึกถึงความรัก ความเมตตาเหลือคณของ “พระในบ้าน” เด็ก ๆ เปิดใจเล่าความประทับใจที่มีต่อแม่ สิ่งที่น่าทึ่งเมื่อพูดถึงแม่ เช่น “ไข่เจียว เพราะแม่ทำอร่อยมาก” “มะพร้าว เพราะข้างนอกแข็ง แต่ข้างในหวาน” (แม่ใครหนอ?) และที่สำคัญครูถามถึงสิ่งที่ “แม่สอนไว้” ซึ่งเด็ก ๆ ตอบได้ทันที คุณครูเองแอบปลื้มแทนคุณแม่ จึงขอนำมาแบ่งปันให้คุณพ่อ คุณแม่ได้อ่านในจดหมายฉบับนี้ โดยขออนุญาตไม่เขียนชื่อของเด็ก ๆ แต่อยากให้คุณแม่ลองหาดูว่าเราจำ “สิ่งที่เราสอนลูกไว้ และลูกรู้สึกโดน” ได้หรือไม่ ทั้งนี้มีครูขออนุญาตตัดบางข้อความที่ซ้ำกัน นับรวมกันได้ ๓๐ คำสอนดังนี้

แม่ สอน ไว้ ว่า

“คิด ก่อน ทำ” “อย่ารอและอย่าหลงกับคำชม” “ตั้งใจเรียน” “เราควรทำสิ่งที่ ถูก ต้อง แม้จะไม่ถูกใจ ก็ตาม” “อย่าเป็นเด็กติดเกม” “ให้เป็นคนดีของสังคม” “แค่พยายามก็ดีแล้ว” “ไม่ให้ทะเลาะกัน” “ให้รู้จักเกรงใจผู้อื่น” “แม่รับได้ทุกอย่าง ให้ไว้ใจแม่และอย่าโกหกแม่” “ให้จริงใจกับผู้อื่น ถึงแม้เขาจะไม่จริงใจกับเรากก็ตาม” “ไม่มีใครที่รัก หวังดี และจริงใจกับลูกได้เท่ากับป้ากับม่า” “อย่า ก ไ่ อ ย ก มี ต้องทำเอง” “อย่าโกหก เพราะถึงจะโกหกคนอื่นได้ แต่ลูกก็โกหกตัวเองอยู่ดี” “ให้เป็นคน ตรง ต่อเวลา” “อย่า ดู ถูก คน อื่น” “คนดีชอบแก้ไข คนจัญไรชอบแก้ตัว” “อย่ายอมใครที่มาเบียดเบียนเรา” “ทำสิ่งที่เราทำได้ให้ดีที่สุด” “ไม่ให้ดูถูกศักดิ์ศรีของผู้อื่น” “ไม่ให้เป็นคนผลัดวันประกันพรุ่ง” “ให้ขยันเรียน” “ไม่ว่าจะยังไง จะทำ

อะไรก็ตาม อย่าทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” “ให้มีความ รับผิดชอบ” “เวลาดูผู้ชาย ให้ดูเข้าไปข้างในหัวใจ ดูว่าเขามีความเมตตาหรือไม่ อย่าดูแต่ภายนอก” “ให้เห็นค่าของเงินที่พ่อแม่หามาให้” “เมื่อจะใช้เวลา ต้องจัดการให้เป็น” “เวลาไปไหน ให้เอาหมาออกจากปาก” “คิด ก่อน พูด” “ให้รู้จักพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด อย่าหวังหรือรอให้คนอื่นทำให้”

ลูก ๆ บอกกันมาถูกต้องดีหรือไม่คะ คุณแม่แอบท้วงติงและแก้ไขกลับมาที่คุณครูได้นะคะ แม้ขนาดของตัวอักษรที่ครูใช้ อาจมีความเล็กใหญ่หนานางไม่เท่ากัน เป็นลูกเล่นด้านศิลปะเล็กน้อย แต่ครูเชื่อว่า ความปรารถนาดีของแม่ทุกคนที่มีให้กับลูกนั้นคงไม่ต่างกันเท่าใดนัก ครูเชื่อว่า แม่เด็กบางคนอาจยังทำสิ่งที่พ่อแม่สอนไว้ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่เด็ก ๆ ได้พูดถึงคำสอนของคุณคนแรกนี้ด้วยความอบอุ่น อิ่มใจ แล้วคุณแม่เองจำได้หรือไม่ว่าเคยสอนอะไรลูก ๆ บ้าง และลูก ๆ ของเราได้พยายามทำตามคำสอนนั้น ๆ หรือไม่ เขียนมาแบ่งปันให้คุณครูได้เรียนรู้ด้วยนะคะ และในโอกาส “วันแม่แห่งชาติ” ปีนี้คุณครูขอ นำคำสอนสำหรับแม่ (และพ่อ) จากพระอาจารย์ ชยสาโร ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ “พ่อแม่ผู้แสดงโลก” มามอบเป็นของขวัญที่นี้ ดังนี้ค่ะ

“นอกจากโลกแห่งความเชื่อถือ คุณค่า มุมมอง อีกโลกหนึ่งที่เราควรสนใจก็คือ **โลกแห่งอารมณ์ และความรู้สึก** เมื่อลูกต้องการหาวิธีปฏิบัติต่อความรู้สึกที่อยู่ในใจแล้ว เขาย่อมมองพ่อแม่เป็นครูในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจ การไม่สำรวจ การเก็บกด การจองเวร การปล่อยวาง หรือการให้อภัย **พ่อแม่คือผู้สร้าง มา ต ร ร ฐ า น ให้กับลูก** การควบคุมอารมณ์ การปฏิบัติต่อลามก เสื่อมลามก ยศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข และทุกข์ เป็นแม่พิมพ์ที่เราฝากไว้กับลูก เราเจอความผิดหวัง เรามีปฏิกริยาอย่างไรไหม ใจเสาะหรือใจสู้ เราพลัดพรากจากสิ่งที่รักและคนที่รัก เราทำใจได้ไหม เราได้สิ่งที่อยากได้ เราหลงใหลมัวเมาไหม เราปฏิบัติอย่างไรก็สอนลูกอย่างนั้น”

ครูเจ็ดไปอ่านพบ “ข้อคิด ๑๒ ข้อของการเป็นพ่อแม่ที่ดี” ของคุณ “น้ำอิง” (นามปากกา) จาก multiply.com ซึ่งเขียนไว้ง่ายๆแต่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง “พ่อแม่กับลูก” ทั่วโลก จึงขอนำมาแบ่งปันดังนี้ค่ะ

- ๑) ฉันจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเขา
- ๒) ฉันจะสร้างให้เขาภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง
- ๓) ฉันจะเลิกเปรียบเทียบเขากับพี่น้อง หรือคนอื่น

- ๔) ฉันจะชมเขามากกว่าวิจารณ์ ด่าทอ
- ๕) ฉันจะให้กำลังใจเขา ไม่ซ้ำเติมเมื่อเขาผิดพลาด
- ๖) ฉันจะมีเวลาให้เขามากขึ้น ลดงานและข้ออ้างต่างๆให้น้อยลง
- ๗) ฉันจะกอดเขา จะบอกให้รู้ว่าฉันรักเขาทุกวัน
- ๘) ฉันจะพูดกับเขา แทนการใช้อำนาจกับเขา
- ๙) ฉันจะมองเขา และรับฟังเขาให้มากขึ้น
- ๑๐) ฉันจะไม่ผลักดัน คาดหวังให้เขาต้องมาเติมตามความฝันที่ฉันเติมให้กับตัวเองไม่ได้
- ๑๑) ฉันจะไม่นำความต้องการของฉัน มาเป็นเงื่อนไขบีบบังคับให้เขามาเป็นบุคคลที่ฉันต้องการ
- ๑๒) ฉันจะบอกให้เขารู้ว่า ไม่ว่าเขาจะเป็นเช่นไร เขาคือคนที่ฉันรักและภูมิใจมาก

ทุกวันนี้ เด็กๆส่วนใหญ่ขาดความรู้สึกเคารพตัวเอง หลายคนจึงเคารพผู้อื่นไม่เป็นด้วย จากข้อคิดข้างต้น ถ้าพวกเรามาร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้นจริง ครูมั่นใจว่าปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจนครูสะสางแก้ไขแทบไม่ทันนั้น จะลดหรือเบาลงได้อย่างแน่นอน ขอเพียงให้เราเดินเคียงอย่างมั่นคงไปในทิศทางเดียวกัน

สิ่งที่แนบมากับจดหมายฉบับนี้ คือแบบรายงานพัฒนาการรายบุคคลของลูกครั้งที่ ๒ ของปี ๒๕๕๔ นี้ หลังจากที่ท่านได้อ่านแล้ว ท่านจะทำอย่างไรกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะดีหรือร้าย ท่านจะพูดคุยอย่างไรกับลูกให้เกิดประสิทธิผล ท่านจะดูแลพัฒนาลูกของท่านร่วมกับโรงเรียนต่อไปอย่างไร

เราทุกฝ่ายต่างเป็นความหวังซึ่งกันและกัน ต่างสมหวัง ผิดหวัง สลับกันไปพลวัน ถ้าเราวางอารมณ์จาก “ความคาดหวัง” แต่หันกลับมาดูที่ตัวเราแต่ละคนว่าจะทำอะไรได้บ้างให้เกิดประโยชน์กับสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น พร้อมเตรียมใจเรียนรู้สิ่งที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะ “สมหวัง หรือ ผิดหวัง” “ทุกข์ หรือ สุข” ความเข้าใจ ความยอมรับ ความฉลาดในการบริหารอารมณ์ และปัญญา

ย่อมเป็น “ผล” ที่เกิดขึ้นโดยที่เรามิได้คาดหวัง

อย่าลืมให้เด็กๆเล่าเรื่องที่โรงเรียนให้ฟังว่าทำอะไรรกันบ้าง รู้สึก เรียนรู้ อะไร อย่างไร และทำไมจึงเกิดความรู้สึก หรือความรู้นั้นขึ้น ที่สำคัญ รู้ จัก ต น เอง เพิ่มบ้างหรือไม่ อย่างไร

ด้วยความเคารพยิ่ง
ครูเจ็ด